

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvtatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1 De Christo mortuo & eius passione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](#)

QVODLIBET. II. ART. I.

ARTICVLVS XXII.

*Verum aliquo modo corpus gloriosum possit esse simul
in eodem loco cum alio corpore.*

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur, q̄ cor-
pus gloriosum nullo modo possit esse simul
cum alio corpore in eodem loco. Sicut enim se ha-
bet corpus vnum ad vnum locum, ita duo corpo-
ra ad duo loca, ergo cōmutatim, sicut vnum cor-
pus ad duo loca, ita duo corpora ad vnum locū :
sed vnum corpus nullo modo potest esse in duobus locis, ergo nec duo corpora in uno loco.

Prat. Si duo corpora sint in uno loco, sumuntur
duo puncta in duabus extremitatibus loci, sequit
ergo quod inter ista duo puncta, erant duas lineas
rectas duorum corporum in eodem loco existen-
ti, q̄ est impossibile, ergo impossibile est duo cor-
pora esse in eodem loco.

SED CONTRA est, q̄ Christus intravit ad discipu-
los ianuis clausis, vt hētūr Io. 20, quod esse nō po-
test, nisi corpus eius simul cum corpore portatum
fuerit, & in eodem loco, potest ergo corp⁹ glorio-
sum cum alio corpore esse in eodem loco.

RESPON. Dicendum, q̄ sicut iam dicitum est,
duo corpora esse in eodem loco prohibetur ex di-
mentionibus, quia materia corporalis ē in dimen-
sione diuiditur, dimensiones autem distinguntur
ē in situum. Deus autem qui est omnium ē pri-
ma, potest conservare effectus in esse sine causis p-
ximis: vnde sicut conservat in sacramento altaris
accidentia sine ūbicie, ita potest conservare di-
stinctionem materiæ corporalis, & dimensionem
in ea absque diuersitate situs. Miraculose ergo si-
c̄ potest, quod duo corpora sint in eodem loco:
vnde corpori Christi attribuitur a sanctis, quod exi-
xit per claustrum virginis vterū, & quod intra-
uit ianuis clausis per virtutē diuinam. Et similiiter
dico quod corpus gloriosum, quod erit configura-
tum corpori claritatis Christi, poterit esse cum
alio corpore in eodem loco non pp aliquam virtu-
tem creatam inditā, sed sola diuina virtute assistē-
te, & hoc operante, sicut corpus Petri sua vmbra fa-
nabat infirmos, sed diuina virtute assistente mira-
cula faciente.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod d proportion-
ne commutata sicut et utendum. Sicut se hēt primū
ad fīm, ut duo ad tria, ita se habet tertium ad quar-
tum, ergo commutatim, sicut se habet primū &
fīm ad quartum, ita tria ad sextum, & fīm hoc ratio-
ne debet procedere. Sicut se habet vnum corpus
ad unum locū, ita duo corpora ad duo loca, ergo
sicut vnum ad duo corpora, ita vnum locus ad duo
loca, & sic non sequitur, q̄ si vnum corpus non po-
test esse in duabus locis, q̄ duo corpora non po-
sint esse in uno loco. Vnum, n. corpus esse localiter
in duabus locis implicat contradictionem, quia
de ratione loci est, q̄ sit terminus locati, terminus
autem est extra quem nihil est rei, vnde nihil loca-
ti potest esse in loco exteriori: quod si ponatur ef-
fe in duabus locis, sequitur q̄ sit extra suum locū,
& ita sequitur quod sit locatum & non locatum:
nec est instantia de corpore Christi, quia nō est in
sacramento altaris loca alter, sed per cōuersationem.

AD II. dicendum, quod duas lineas rectas mathe-
maticas esse intra duo puncta, est impossibile, quia
in eis nulla alia d distinctionis p̄ intel̄ligi, nisi ex
situ: sed duas lineas naturales esse intra duo puncta
est impossibile quidē q̄ naturā, sed possibile q̄ mi-

raculum, quia remanet alia rō distinctionis in lineis
duab. ex diuersitate corporum subiectorum, q̄ cō-
sernat virtute diuina, et remota diuersitate situs.

INCIPIT QVODLIBET
SECUNDUM.

QVÆSTIO I.

QVÆSTIVM est de Christo, de angelis, & de ho-
minibus. Circa Christum qualia sunt duo
de passione eius.

Primo, Vtrum in triduo mortis fuerit idem ho-
mo in numero.

Secondo, Vtrum quælibet passio Christi suscep-
tisset ad redēptionē humani generis sine morte.

ARTICVLVS I.

Vtrum Christus idem in triduo fuerit homo.

AD PRIMVM sic procedebatur. Vī, q̄ Chri-
stus fuit idem hō in triduo. Dicitur. Mārt. 42. 1. & ad
12. Sicut fuit Ionas in ventre ceti tribus diebus &
tribus noctibus, ita erit filius hominis in corde ter-
rae: fed non fuit alius filius hominis in corde ter-
rae, nisi filius hominis qui loquebatur super terrā,
C alioqui Christus fuisse duo filii, ergo fuit idem hō
mo in triduo mortis.

TPræ Ionas fuit idā homo in vītre ceti, qui prius
fuerat: sed sicut Ionas fuit in vītre ceti, ita Christus fuit idē homo:

SED CONTRA. Remota forma partis, remouetur
forma totius, qua resultat ex cōpositione formæ
& materiae: fed in triduo mortis anima fuit separa-
ta a corpore Christi, ergo deficit esse humanitas: nō
ergo fuit idem numero homo in triduo mortis.

RESPON. Dicendum, q̄ in Christo inveniuntur tres
subā vnitā, sc̄ corpus, anima, & diuinitas: fed corp⁹
& anima fuerint vna non solum in unam perso-
nam, sed in vna natūram. Diuinitas aut in natū-
ra quidem non potuit vñiri nec anīmē, nec corpo-
ri, quia cū sit perfectissima natura nō p̄t esse pars
alicuius naturæ: sed fuit vñita corpori & animæ in
persona, in morte aut separata fuit anima a corpo-
re, alioquin nō fuisset vera mors Christi, de cuius rō
ne est quod separaretur anima a corpore, quod per
animam viuificatur: sed diuinitas non fuit separa-
ta nec ab anima, nec a corpore, q̄ patet ex symbo-
lo fidei, in quo de filio Dei dī, q̄ sepultus est, & de-
scendit ad inferos, corpore autem iacente in sepul-
cro, & anima ad inferos descendēte, non attribue-
rentur ista filio Dei, nisi hac duo essent ei copula-
ta in unitate hypostasis, vel plōna: & ideo de Chri-
sto in triduo mortis dupliciter loqui possumus.

E Vno modo, quātum ad hypostasim, vel personā,
& sic est idem numero simpliciter qui fuit. Aut
quantum ad naturam humanam: & hoc dupli-
citer, uno modo quantum ad toram natūram, que
humanitas dicitur. & sic Christus non fuit homo
in triduo mortis, unde nec idem homo, sed eadē
hypostasis. Aut quantum ad partem humanae na-
turæ, & sic anima quidē fuit omnino eadē nume-
ro, eo q̄ non est transmutata secundū substantiam,
corpus vero fuit idem numero secundū materiā,
sed non secundum formam substantialē q̄ est ani-
ma: nō p̄t dici quod quātum simpliciter fuerit idem
numero, quia q̄libet differentia substantialis exclu-
dit idem simpliciter: animatum aut̄ est differētia
substantialis,

D. 40

QVODLIBET. I. ARTIC. I. II. ET III.

substantialis: & ideo mori est corrupti, non alterari tantum: nec iterum potest dici quod simpliciter non sit idem, vel aliud, quia non est secundum totam substantialiam non idem, aut aliud.

Dicendum est ergo, quod sicut secundum quod idem secundum quid non idem: secundum materiam, non idem, secundum formam uero non idem.

A D P R I M U M ergo dicendum, quod homo est nomen naturae: sed filius est nomen hypostasis, & ideo magis in triduo mortis Christus potest dici filius hominis quam homo.

A D S E C U N D U M dicendum, quod similitudo non attenditur ibi quantum ad omnia, sed solum quantum ad occupationem, nam Christus fuit mortuus in corde terrae: non autem Jonas in ventre ceti.

ARTICVLVS II.

Verum alia passio Christi sine morte sufficeret ad redemtionem humani generis.

CIRCA secundum sic proceditur. Videtur quod 3.9.46.2r. & 3.0. & 4. alia passio Christi non sufficeret ad redemtionem humani generis sine morte. Dicitur n. Apo. ad Gal. 2. Si ex lege est iustitia, ergo Christus mortuus est gratias, inutiliter & sine causa: sed si alia passio sufficeret, Christus gratis mortuus esset, sed hoc h[ab]et apostolus pro inconvenienti, ergo alia passio Christi non sufficeret ad redemtionem humani generis.

Praeterea illud enim dicitur, quod iusto pretio comparatur: sed iustum pretium pro peccato primi parentis quo venditum est in servitatem genus humanae, esse non potuit aliud quam uita Christi, quae ualeat omnium hominum uitam, qua per illud peccatum priuat. Nam per peccatum primi hominis mors in omnes introiit, ut dicitur ad Ro. 5. ergo non potuissest humanum genus redimi per aliam passionem Christi absque morte.

Praeterea Gregorius dicit in 3. Moral. quod nisi Christus mortem indebitur sufficeret, nequam nos a morte debito liberaret: ergo passio alia non sufficeret ad liberationem humani generis sine morte.

Praeterea apostolus dicit ad Hebr. 10. quod Christus una oblatione consummavit in aeternum sanctificatos,

& ideo non est locus sedis oblationis: sed manifestum est quod Christus ante mortem multis passionibus sustinuit erudiens, laborans, compitum & flagellatus, si ergo ista passiones sufficerent, non obtulisset scipsum ad mortem: obtulit autem scipsum hostiam Deo pro peccatis nostris, ut dicitur ad Eph. 5. & hoc per mortem. ergo passio Christi absque morte sufficeret.

SED CONTRA. Inuictio, vel passio alicuius mensuratur ex dignitate personae. Maiorem n. inuictio patitur res, si percutiatur in facie, quam aliqua priuata persona: sed dignitas personae Christi est infinita, quia est persona diuina. ergo qualibet passio eius quantumcumque sit minima, est infinita. qualibet ergo passio eius sufficeret ad redemtionem humani generis, etiam sine morte.

Praeterea Bernardus dicit, quod minima gutta sanguinis Christi sufficeret ad redemtionem humani generis: potuissest autem aliqua gutta sanguinis Christi effundi sine morte. ergo etiam sine morte potuissest per aliquam passionem humanum genus redimere.

R E S P O N D E O. Dicendum, quod ad emptionem duo requiruntur, scilicet pretium, & deputatio eius ad aliquod emendum: si n. aliquis det pretium

F non equivalent ad rem aliquam acquirendam, non dicitur esse simpliciter emptio, sed partim emptio partim donatio, pura, si aliquis emat librum qui valet viginti libras pro decem libris, partim emeret librum, & partim sibi datur. Rursum si dare etiam maius pretium, & non deputaret ad emendum, non diceretur emere librum, si ergo loquimur de redemptione humani generis quantum ad quantitatem pretii, sic qualibet passio Christi etiam sine morte sufficeret ad redemtionem humani generis, propter infinitam dignitatem personae, & sic procedunt duae ultimae rationes: si autem loquimur quantum ad deputationem pretii, sic dicendum est, quod non sunt deputatae ad redemtionem generis, ut in nos de morte per mortem redimeretur. Secundo, ut mors Christi non solum esset pretium redemtionis, sed etiam exemplum uirtutis, ut uidelicet homines non timerent pro ueritate mori, & has duas causas assignat. Apostolus ad Hebreos 2. dicens. Ut per mortem deliteret eum qui habebat mortis imperium, quantum ad primum: & liberaret eos qui timore mortis per totam uitam obnoxii erant seruient, quantum ad secundum. Tertio, ut mors Christi esset etiam faciat datum salutis, dum nos uirtute mortis Christi mortuorum peccato, & carnalibus concupiscentiis, & proprio affectu, & haec causa assignatur. Petrus 3. Christus semel pro peccatis nostris mortuus est iustus pro iniustis, ut nos offerat Deo mortificatos quidem carne, uiuificant autem spiritus, & ideo humanum genus non est redemptum per aliam passionem absque morte Christi.

A D P R I M U M ergo dicendum, quod non sine ea deputata est mors Christi ad redemtionem humani generis, quamvis minor passio sufficeret potuisse, ut dictum est.

A D I I. dicendum, quod Christus non solido uitam suam, sed etiam quamcumque passionem patiendo sufficiens pretium exoluise pro redemtione humani generis, si minor passio ad hoc diuinius deputata fuisset, & hoc propter infinitam dignitatem personae Christi, ut dictum est.

Alias duas rationes procedunt ex hoc, quod aliepationes Christi non fuerint deputatae ad hoc, quod per eas absq[ue] morte Christi redimerent humanum genus:

QUAESTITIO II.

DE INDE quarebatur de angelis. **P**er primo, Quantum ad compositionem ipsorum.

Secondo, Quantum ad tempus motus ipsorum.

Cica primum quarebant duo.

Primo, Vtrum angelus substantialiter sit compositus ex essentia & esse.

Secondo, vtrum in angelo sit aliquid suppositum & natura.

ARTICVLVS III.

Vtrum angelus componatur ex essentia & esse.

AD PRIMUM sic proceditur. Vt, quod angelus substantialiter non componatur ex essentia & esse. Essentia enim angelii est ipse angelus, quia